

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik İlkeler- Görev, Yetki ve Sorumluluk

*Supervision Mechanisms of the Regulation on Fire Protection of Buildings
Principles, Duty, Authority and Responsibility*

Hüseyin YILMAZER

ÖZET

İnsanlık tarihi boyunca birçok konuda geri dönülmez durumlar oluşturan acı tecrübeler yaşanmıştır. Bu tecrübeler sonucunda, temel amacı insan hayatını korumak, adalet ve eşitliği sağlamak, sonraki nesillerin de aynı hataları yapmasını engellemek ve ortak yaşam standartları oluşturulmak olan kanunlar, yönetmelikler ve genelgeler gibi yazılı metinler meydana getirilmiştir. Ancak bu metinlerin oluşturulmuş olması maalesef tek başına yeterli değildir. Eğer oluşturulan bu kurallara uyum toplumda karşılık bulmuyor, toplumdaki bireylerce uygulanmıyor ise bu kuralların oluşturulma amacına hizmet etmemektedir. Fiziksel gerçeklere dayanan bu kuralların uygulanması açısından en büyük gereksinim, devlet eliyle ve liyakat ile yürütülecek, kamu yararına hizmet edecek denetim mekanizmaları oluşturulmasıdır. Bu kapsamda tüm bu yazılı metinlerde olduğu gibi Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelikte de (Yönetmelik olarak anılacaktır) yapılacak uygulamalar ile ilgili denetimlerin kimler tarafından, hangi koşullarda, inşa edilen binanın hangi safhalarında yapılacağı açıklanmıştır. Yönetmelikte görevlendirilmiş kurumların sorumluluk alanlarını iyi bilmeleri, bu denetimleri yapabilmek için nicelik ve nitelik bakımından yeterli personel istihdam etmeleri ve yapılacak denetimlerde adil ve eşit yaklaşım sergilemeleri etkin bir şekilde denetimlerin yapılması için elzem unsurlardır.

Anahtar Kelimeler: Yapı, bina, tahliye, denetim, Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik,

ABSTRACT

Throughout human history, there have been painful experiences that created irreversible situations on many issues. As a result of these experiences, written texts such as laws, regulations and circulars were created, the main purpose of which was to protect human life, ensure justice and equality, prevent future generations from making the same mistakes and establish common living standards. However, unfortunately, the creation of these texts is not sufficient on its own. If compliance with these rules is not reciprocated in society and is not implemented by individuals in society, it does not serve the purpose of creating these rules. The greatest need for the implementation of these rules, which are based on physical facts, is to establish control mechanisms that will be carried out by the state and with merit and will serve the public interest. In this context, as in all these written texts, it is explained in the Regulation on Fire Protection of Buildings (hereinafter referred to as the Regulation) who will carry out the inspections regarding the practices to be carried out, under what conditions and at which stages of the constructed building. It is essential for the institutions assigned in the regulation to know their areas of responsibility well, to employ sufficient personnel in terms of quantity and quality to carry out these inspections, and to exhibit a fair and equal approach to the inspections to be carried out effectively.

Key Words: Structure, building, evacuation, control, Regulation on Fire Protection of Buildings

1. GİRİŞ

İnsan hayatını afetlere karşı korumak, güvenli bir topluluk yaşamı sunmak ve kolaylaştırmak için düzenlenmiş olan imar, deprem, yangın gibi konular ile ilgili birçok mevzuat bulunmaktadır. Bu mevzuatlara uygun davranmak ve bunlara göre yapı tasarlamak tüm tarafların sorumluluğundadır. İmar planlamaları yapılırken deprem, yangın gibi doğal afetlerden korunacak şekilde düzenlemeler yapılmaktadır. İnşaata planlanan bir yapının parselinde de imar planlarına göre metrekaşe, yükseklik, kat sayısı, parsel yaklaşma mesafeleri gibi birçok etken belirlenmektedir. Yapı inşaatının başlayabilmesi için yapının tüm projelerinin bağlı bulunduğu imar birimine onaylatılması ve proje onayı alındıktan sonra inşaat yapı ruhsatının düzenlenmesi gerekmektedir.

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin (BYKHY) İlkeler başlıklı 5/1. maddesindeki "**Madde 5- (1)** Projeler, kanuni düzenlemeler yanında, yangına karşı güvenlik bakımından bu Yönetmelikte öngörülen şartlara uygun değil ise yapı ruhsatı verilmez. Yeni yapılan veya proje tadilatı ile kullanım amacı değiştirilen yapılarda bu Yönetmelikte öngörülen esaslara göre imalat yapılmadığının tespiti hâlinde, bu eksiklikler giderilinceye kadar binaya yapı kullanma izin belgesi veya çalışma ruhsatı verilmez." hükmü,

Aynı yönetmeliğin Görev, Yetki ve Sorumluluk başlıklı bölümü 6. maddesindeki "**Madde 6-(1)** Bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasından;

- a) Yapı ruhsatı vermeye yetkili idareler,
- b) Yatırımcı kuruluşlar,
- c) Yapı sahipleri,
- ç) İşveren veya temsilcileri,
- d) Tasarım ve uygulamada görevli mimar ve mühendisler ile uygulayıcı yükleniciler ve imalatçılar, e) Yapı yapılmasında ve kullanımında görev alan müşavir, danışman, proje kontrol, yapı denetimi ve işletme yetkilileri, görevli, yetkili ve sorumludur." hükmü,

Madde 6-(4) "Binaların yangın algılama ve söndürme projeleri, tesisat projelerinden ayrı olarak hazırlanır. Bir kat alanı 2000 m²'den fazla olan katların tahliye projeleri mimari projelerden ayrı olarak hazırlanır. Tahliye projeleri diğer yapılarda mimari projelerde gösterilir. Projeler; ruhsat vermeye yetkili merciler tarafından onaylanarak uygulanır." hükmü,

Yine aynı yönetmeliğin **Madde 6-(5)** Yapı ruhsatı vermeye yetkili merciler; yangın söndürme, algılama ve tahliye projelerinin ve uygulamalarının bu Yönetmelik hükümlerine uygun olup olmadığını denetler." hükmü gereği yapı ruhsatı vermeye yetkili ruhsat idarelerinin sorumlulukları kapsamlı şekilde tarif edilmiştir.

Bu kapsamda idareler yapı ruhsatı aşamasında, yapı kullanım aşamasında, işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı aşamasında ve işletmeler açık olduğu müddetçe ilgili yapı ruhsatı ve İşyeri açma ve çalıştırma ruhsat idarelerinin denetim sorumlulukları devam etmektedir.

Ancak çeşitli sebeplerle İtfaiye Dairesi Başkanlığı olarak yaptığımız denetimlerde Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olmayan birçok durum ile karşılaşılmaktadır ve eksiklikler bina sahibi, yöneticisi, ilgili ruhsat veya imar idaresine bildirilmektedir.

İtfaiye uygunluk raporları Belediye İtfaiye Yönetmeliği itfaiyenin görevleri başlıklı "Madde 6-(1)- j) İşyeri, eğlence yeri, fabrika ve sanayi kuruluşlarını yangına karşı önlemler yönünden denetlemek, bu konularda mevzuatın öngördüğü raporları vermek ve görüş bildirmek." hükmü gereğince itfaiye uygunluk raporu talep eden ilgili ruhsat birimlerinin işletmelerden isteği doğrultusunda tarafımıza yazılı başvuru yapılmasına istinaden düzenlenmekte olup, rapor içerisindeki önlemlerin güncel bakımlarının yapılması ve çalışır durumda tutulması Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik(BYKHY) Madde 137 kapsamında yapı, bina, tesis ve işletmenin sahibi, yöneticisi veya amirinin sorumluluğundadır.

BYKHY Madde131-1 kapsamında da İtfaiye teşkilatları dışında " a) Özel yapı, bina, tesis ve işletmeler, mahalli itfaiye teşkilatı ile bunların bağlı veya ilgili olduğu bakanlık ve kamu kurum ve kuruluşlarının müfettişi, kontrolör veya denetim elemanları tarafından denetlenir. Bina sahibi, yöneticisi ve sorumluları denetim elemanlarınca binaların arzu edilen bütün bölümlerini ve teçhizatını göstermek, istenilen bilgi ve belgeleri vermek zorundadır. Denetim sonunda eksik bulunan ve giderilmesi istenilen aksaklıklar ile talep edilen önlemlerin öngörülen uygun süre içerisinde ilgililerce yerine getirilmesi mecburidir." hükmü

"b) Kamu binaları, kurum amiri ve görevlendireceği kişi veya heyet, mülki amir veya görevlendireceği heyet, kurumun bağlı veya ilgili olduğu bakanlık, müsteşarlık, genel müdürlük veya başkanlık müfettişleri veya kontrolörleri tarafından denetlenir. Denetim yetkisini haiz kişiler, kurum, kuruluş ve müesseselerin denetim sonuç raporlarını; bağlı veya ilgili olduğu bakanlık, müsteşarlık, genel müdürlük veya başkanlıklarına gönderir." hükümleri gereğince denetimi yapan kurumların da sorumlulukları tarif edilmiştir.

İtfaiye uygunluk raporu düzenleme sırasında BYKHY hükümlerine göre değerlendirme yapma sorumluluğu İtfaiye Dairesi Başkanlıklarında olduğu gibi rapor düzenlenmesi dışındaki her türlü koşulda Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin İlkeler başlıklı 5. Maddesi ve aynı yönetmeliğin Görev, Yetki ve Sorumluluk başlıklı bölümü 6. Maddesi gereğince diğer kamu kurumları, tüzel kişiler ve gerçek kişilerin de BYKHY hükümlerini uygulamada görev yetki ve sorumlulukları ilgili maddelerde tanımlanmıştır. Bu sorumluluklar dahilinde İtfaiye uygunluk raporu olsun veya olmasın kamu kurumları, tüzel kişiler ve gerçek kişilerin bu yönetmelik hükümlerine göre yangın önlemi alınması ile ilgili gereklilikleri yerine getirmesi gereklidir.

Madde 144

1) Bu kısımda belirtilmeyen veya açıklık bulunmayan hususlar hakkında, yapı ruhsatı vermeye yetkili idarenin görüşü esas alınır ve alınması gereken tedbirler bina sahibi veya kat malikleri tarafından yaptırılır.

Mevcut binalarda Yönetmeliğin hangi hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağı kararının verilebilmesi için yapı ruhsatı vermeye yetkili idarenin gerekiyorsa yerinde tespitler yapması ve bu tespitler doğrultusunda vereceği görüşe göre bina sahibi veya kat malikleri tarafından tedbirlerin alınması gerekir. Özellikle işletme ruhsatı alma zorunluluğu olan yapılar ile benzer durumlar ile ilgili; idare ve/veya bina sahibi/yatırımcısı/kat maliki tarafından ilgili itfaiye teşkilatının da uygunluk görüşünün uygulama öncesinde alınması işletme ruhsatı vb. aşamalarda yaşanabilecek sorunların önceden çözümü için doğru bir yaklaşım olur.

2. YANGIN

3. SONUÇLAR

İnsanların yangından ve diğer afetlerden korunması için ilgili birçok mevzuatta olduğu gibi Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelikte de İlkeler, Görev, Yetki ve Sorumluluklar tarif edilmiş ve İtfaiye teşkilatları dışındaki gerçek kişi, tüzel kişi ve kamu kurumlarının yapması gerekenler tarif edilmiştir. İmar planlarından başlayarak yapının parselde yerleşimi, kullanım sınıfı ve tehlike sınıfına göre bir tasarım yapılmalıdır. Yapı ruhsatına, yapı kullanım izin belgesine ve iş yeri açma çalıştırma koşullarına göre denetimler gerçekleştirilmelidir. Yapılar tamamlandıktan ve kullanılmaya başlandıktan sonra da her bir kurum yetkisi dahilinde haberli ya da habersiz denetimler gerçekleştirilerek toplumun can ve mal güvenliğinin devamlılığını sağlayacak önlemleri aldırılmalıdır. Önlemi olmayan, güvenlik ve izinleriyle ilgili belgeleri eksik olan yapı, bina, tesis ve işletmenin sahibi, yöneticisi veya amirine eksikleri bildirilmeli tamamlanmaması halinde mevzuat kapsamında idari işlem uygulanmalıdır.

KAYNAKLAR

[1] Binaların Yangından korunması Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete Sayı:26735 Tarih:19.12.2007 ve Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Sayı:27344 Tarih:9.09.2009

ÖZGEÇMİŞ

Hüseyin YILMAZER

1988 yılı Kocaeli doğumludur. 2014 yılında Anadolu Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümünü bitirmiştir. İzmir İtfaiye Dairesi Başkanlığında 2012-2014 yılları arasında Yangın ve Acil Müdahale Şube Müdürlüğünde, 2014 yılından bu yana Denetim ve Önleme Şube Müdürlüğünde denetim üyesi olarak çalışmış olup son iki yıldır Denetim ve Önleme Şube Müdürü olarak görev yapmaktadır.

